

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: J. (X), nar. X,
státní příslušnost X
bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra
P.O.Box 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2024, č. j. OAM-1520/ZA-ZA11-HA10-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 14. 11. 2024, č. j. OAM-1520/ZA-ZA11-HA10-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Napadeným rozhodnutím brojí žalobce proti shora označenému rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to tak, že se žádost dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zamítá.

II. Podání účastníků

2. V podané žalobě žalobce rozporoval závěr žalovaného stran nevyčerpání prostředků vnitrostátní ochrany. S odkazy na judikaturu uvedl, že se obrátil na policii i radu starších, ale jejich pomoc při sjednání smíru nebyla účinná, resp. byla pouze dočasná. Obavy žalobce z napadení nadále přetrvávaly a vnitrostátní orgány mu nebyly schopny poskytnout účinnou pomoc. V této souvislosti podle žalobce žalovaný zcela odmítl provést posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. V další části žaloby brojil proti závěru, že by žádost o mezinárodní ochranu představovala účelovou snahu o legalizaci pobytu.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobní námitky opakují důvody sdělené v průběhu správního řízení. K otázce obavy ze strýce odkázal na žalobou napadené rozhodnutí, kde vysvětlil, proč tyto obavy nepředstavují azylově relevantní tvrzení. Samotná žaloba podle něj představuje polemiku se závěry žalovaného v rovině prostého nesouhlasu. Doplňková ochrana nebyla žalobci udělena, neboť nebyla shledána přítomnost opodstatněných obav ze skutečného nebezpečí vážné újmy. Žaloba podle něj není důvodná.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná. Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání. Žaloba je důvodná.
5. Součástí správního spisu jsou dvě vyjádření žalobce k důvodům, proč a jak přicestoval do ČR. Prvním je poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. V rámci něho žalobce uvedl, že je indický státní občan, národnost hariánská, hinduista, bez politického přesvědčení, svobodný, bezdětný. Do České republiky přicestoval přes Dubaj, Baku, Almaty, Rusko a Bělorusko, následně jel do Polska a poté do Prahy. Cestovní doklad mu vzal v Bělorusku převaděč. V pase neměl žádná víza. Jedná se o jeho první žádost o mezinárodní ochranu. Je zdravý. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je spor o zemědělskou půdu, strýc ho kvůli tomu chce zabít a nemůže se vrátit do vlasti.
6. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce uvedl, že impulsem opustit vlast byl spor o půdu, který se stupňoval, a obavy o život. Složitá cesta do ČR byla chybou převaděče, který cestu zprostředkoval a kterého sehnal jeho bratranec, který též cestu financoval. Další lidi, kteří s ním cestovali, nezná. V Indii se živil jako zemědělec, má středoškolské vzdělání. S bratrancem, který mu cestu zaplatil, spolupracovali, byli si hodně blízcí. Jeho bratranec je pořád v Indii. Dlouhý pobyt v Bělorusku byl způsoben tím, že čekal na překročení hranice, během pobytu v Minsku nic nedělal. Obživu zajišťoval převaděč.
7. Ke sporu o zemědělskou půdu, který vedl se strýcem, uvedl, že jeho strýc je svobodný, závislý na drogách, potřeboval peníze a chtěl prodat půdu. Otec žalobce s tím nesouhlasil a strýc mu proto vyhrožoval, problémy se následně stupňovaly. Aktuálně je tento problém řešen u soudu. Žalobce na půdě pracoval, proto je jeho strýc proti němu zaujatý. Nadával mu, chtěl mít hlavní slovo, několikrát žalobce fyzicky napadl a vyhrožoval mu zabitím. K fyzickému napadení došlo přímo na pozemku železnou tyčí, žalobce zachránili sousedé.

Strýc ho opětovně napadl ještě na ulici. Žalobce se obrátil na policii, ale spor řešila takzvaná rada starších, spor byl vyřešen pouze dočasně a žalobce vzal svou žádost na policii zpět, později už se na policii znovu neobrátil. Podruhé se obrátil přímo na radu starších, která mu řekla, že něco udělá, ale neudělala nic. Před soud se celý spor dostal z podnětu strýce. Na pozemku pracoval žalobce a brigádníci. V případě, že by se vrátil zpátky do Indie, byl by jeho život ohrožen. Problémy s policií nebo státními orgány žalobce negoval.

8. Součástí správního spisu je i protokol o doplňujícím pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který je velmi podrobný. Žalobce znovu zopakoval, že v Indii má pozemkové spory se strýcem, kvůli kterým je jeho život v ohrožení. Žádné jiné problémy mu v Indii podle jeho slov nehrozí. V pohovoru se žalobce je velmi podrobně vyjadřoval ke sporu se strýcem, uvedl, že spor začal maličkostmi, jako byla krádež vody, tyto později přerostly v konflikt. Podstata sporu je o rozdělení zemědělské půdy mezi otce žalobce a jeho bratra. Spory o zemědělskou půdu řešila vesnická rada několikrát, nic se ale nevyřešilo. K prvnímu fyzickému napadení žalobce došlo asi v srpnu 2022, strýc žalobce napadl lopatou, ale žalobci se podařilo utéct. Žalobce se obrátil na policii, která si strýce předvolala, pak byl chvíli klid, následně mu začal strýc opět vyhrožovat a napadl ho železnou tyčí. Tehdy se obrátil na místní radu, které strýc slíbil, že už to neudělá, ale nedodržel to. Dále uvedl, že je v současné době veden soudní spor o půdu, na soud se obrátil jeho otec, řízení stále pokračuje. Strýc ho napadl proto, že začal otci pomáhat v zemědělství. Napadl ho asi čtyřikrát nebo pětkrát. K napadením došlo mezi červnem a zářím 2022. Předtím, než ho napadl lopatou, ho strýc fackoval, to žalobce nepovažuje za fyzické napadení. Následně popsal útoky lopatou a tyčí. První napadení lopatou v předchozím pohovoru nepopsal, ale už si nepamatuje, co tehdy řekl nebo neřekl.
9. To, že ho chce strýc zabít, dovozuje z toho, že na něj předtím dvakrát útočil, aby získal půdu. Část pozemků je totiž na jeho jméno. Tuto skutečnost předtím neuvedl, neboť se ho na to nikdo neptal. Pokud jde o místní radu, na tu se obracel víckrát, asi čtyřikrát nebo pětkrát, dvakrát to bylo, když šlo o vážný incident, a obrátil se i na policii. Na policii se obrátil pouze jedenkrát při útoku železnou tyčí. Vícekrát se na ní neobrátil, protože měl strach, myslel si, že je lepší obrátit se na místní radu. Dále se vyjádřil i k rozporu ve svých tvrzeních, a to, že uvedl, že se na policii obrátil, když byl napaden lopatou. Uvedl, že na policii podal stížnost, policie ale přišla, teprve když byl napaden železnou tyčí. Po útoku lopatou dal na policii stížnost pouze ústně. Protokol od policie má doma v Indii. Součástí protokolu je prý závěr, že se před místní radou dohodli, že nebudou ve sporu pokračovat. Přislíbil protokol dodat.
10. Indii žalobce opustil na radu kamarádů, kteří mu poradili, že je lepší odcestovat, než aby se ukryl v Indii, protože v zahraničí mu nebude nic hrozit. Neměl informace o tom, že by si mohl najít bydlení v jiném místě v Indii. Dále žalobce hovořil o tom, proč se neobrátil znovu na policii, uvedl, že nemá smysl k policii chodit znova, proto raději odjel z Indie. K rodinné situaci uvedl, že otec je nyní zdravý a má se dobře. Spor o pozemek by měl být ukončen rozsudkem na konci roku, zatím to prý vypadá, že to bude v jejich prospěch. Pokud bude rozsudek ve prospěch rodiny žalobce, vrátí se zpátky do Indie, nechce se vrátit dřív, než bude rozsudek, protože se bojí strýce. K soudnímu sporu má celý spis, ale v Indii, může ho doložit správnímu orgánu, potřebuje na to cca měsíc. Fotokopie může doložit cca za týden. Dále uvedl, že podobné spory má jeho strýc i s jinými členy rodiny. Znovu uvedl, jaké byly okolnosti jeho cesty do České republiky.

11. V průběhu správního řízení žalobce žádné dokumenty nedoložil. K věci se vyjádřil až v rámci seznámení s podklady rozhodnutí, kde ale uvedl, že se k podkladům vyjádřit nechce a nechce navrhnout jejich doplnění.
12. Krajský soud předesílá, že žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
13. Úkolem žalovaného bylo především opatřit takové informace o zemi původu, z nichž bude možné posoudit, zda žalobci hrozí v současné době v zemi jeho původu pronásledování nebo vážná újma. Této povinnosti žalovaný dle krajského soudu nedostál.
14. Žalovaný krom azylového příběhu žalobce údajně vycházel z Informace Australské vlády, Zpráva o zemi Ministerstva věcí a obchodu (DFAT) – Indie, ze dne 5. 2. 2024. Označení této zprávy je v protokolu o seznámení s podklady řízení, ve kterém je dokonce uvedeno: „Žadatel nahlédl do výše uvedených podkladů a seznámil se s obsahem Informace Australské vlády.“ Žádná taková zpráva se ale ve spise nenachází a není ani uvedena ve spisovém přehledu, který je součástí správního spisu. Správní spis, který byl předložen zdejšímu soudu, je řádně číslován a číslování odpovídá spisovému přehledu. Soud proto nemá důvod domnívat se, že mu byl předložen neúplný spis.
15. Za této situace nemůže soud dospět k jinému závěru, než že žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, nemá oporu ve správním spise a žalovaný si neopatřil podklady o zemi původu.
16. Soud považuje za vhodné se alespoň ve stručnosti vyjádřit k uplatněným žalobním námitkám.
17. K otázce, kdy představuje pronásledování soukromými osobami důvod pro udělení mezinárodní ochrany, se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozhodnutí ze dne 13. 9. 2004 ve věci sp. zn. 4 Azs 185/2004, resp. ze dne 17. 5. 2023 ve věci sp. zn. 1 Azs 57/2023, přičemž z druhého uvedeného lze citovat, že k pronásledování soukromými osobami „*musí přistoupit i neschopnost či neochota státních orgánů země původu cizince ochránit, jinak nejde o důvod udělení azylu podle § 12 zákona o azylu srov. např. rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 - 47 nebo ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 - 53, vyslovil, že „(p)otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“*“ Obdobně Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 17. 10. 2024 ve věci sp. zn. 5 Azs 147/2024, konstatoval, že „*v minulosti již opakovaně posuzoval otázku možného udělení mezinárodní ochrany v případě porušování práv ze strany soukromých osob. To přichází v úvahu, pokud stát není schopen nebo ochoten odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu ze strany nestátního původce (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze*

dne 18. 12. 2008, č.j. 1 Azs 86/2008-101; či nedávno usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2024, č.j. 4 Azs 110/2024-26).“

18. Judikatura, kterou žalobce cituje v podané žalobě, na věc pouze v obecné rovině, neboť skutkové okolnosti, za kterých byly žalobcem citované rozsudky vydány, jsou značně odlišné. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009–51, poukázal především na to, že správní orgány si neobstaraly dostatečné informace o zemi původu žadatelky, tudíž nemohly vyvrátit její tvrzení o nemožnosti hledat pomoc u orgánů země původu. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 7. 2020, č. j. 30 Az 16/2019–36, se týkal situace propojení milic a státních orgánů v Iráku v situaci, když žadatel uváděl, že se jeho únosu účastnila přímo policie. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 – 129, se týkal psychického nátlaku soukromých osob v souvislosti se svobodou vyznání v Kazachstánu a Nejvyšší správní soud v něm uvedl „*Tvrdí-li žadatel o udělení azylu ve správním řízení, že nemá faktickou možnost bez jisté újmy obrátit se o pomoc na příslušné orgány v zemi svého původu, musí správní orgán zaměřit dokazování i tímto směrem, neboť z pohledu splnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu jde o zjištění podstatné; správní orgán v takovém případě zejména žadatele vyzve, aby svá tvrzení konkretizoval, předložil o nich důkazy či konkrétně označil možnost jejich obstarání. Zároveň je povinen subjektivním informacím podaným žadatelem „nastavit zrcadlo“ pokud možno co nejpodrobněji, avšak v relaci s tvrzeními žadatele, zjištěnými informacemi o objektivním stavu v zemi původu, získanými např. i od nevládních organizací. V případech tvrzené nemožnosti či bezvýchodnosti uplatnění přezkumných postupů instancně vyššími či nezávislými orgány, pak nestačí pouhé shromáždění údajů o právním systému nebo struktuře organizace veřejné moci v konkrétní zemi původu bez související informace o účinnosti aplikace záruk zákonnosti. Opravné prostředky či možnost obracet se o ochranu práv na orgán veřejné moci jsou totiž obvykle zakotveny i v právních řádech zemí s nedemokratickým, autoritářským či totalitním režimem, porušujících lidská práva a svobody. Nepostupuje-li správní orgán takovým způsobem a žádost o udělení azylu zamítne s odůvodněním, že žadatel se na orgány v zemi svého původu přesto měl obrátit, trpí takové rozhodnutí nedostatkem důvodů.*“ K tomu ale dále na základě zpráv žalovaného uvedl, že v Kazachstánu existovala nadměrná státní ingerence v otázkách náboženských svobod, zahrnující i policejní kontroly či snahu dostat pod dohled všechny muslimy. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2022, č. j. 1 Azs 74/2022–46, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: „[22] Není pochyb o tom, že původcem vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu může být za splnění dalších podmínek rovněž nestátní subjekt. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nicméně vyplývá, že jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se cizinec nejprve obrátit s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu. To však neplatí, pokud je zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, či usnesení téhož soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 - 73).“, byl vydán v situaci tvrzeného napojení lichvářů na orgány policie, úkolem žalovaného mělo být opatřit si takové podklady, na jejichž základě si lze učinit úsudek o tom, jakým způsobem uzbecké státní orgány fungují a zda jsou schopny zajistit ochranu svých občanů před nestátními původci pronásledování či vážné újmy ve smyslu zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 110/2004 - 75). Pokud by totiž svým občanům takovou ochranu poskytovat nedokázaly, potažmo by tak záměrně nečinily, bylo by nelogické trvat na tom, aby se na ně stěžovatel v minulosti obrátil. Rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 110/2004-75, se týkal tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu, že se nemohl obrátit o pomoc na příslušné orgány v zemi s ohledem na jejich propojení s organizovaným zločinem (situace v Dagestánu), což správní orgány ČR dostatečně nevyvrátily.

19. Z vlastních výpovědí žalobce ve správním řízení vyplývá, že žalobci byla ochotna poskytnout ochranu jak tzv. rada starších i indická policie. Soud nijak nepopírá, že k ochraně před nebezpečím ze strany strýce žalobce došlo po zásahu rady starších v roce 2022 pouze dočasně, ale zároveň sám žalobce vypověděl, že v prvním případě útoku lopatou se na policii obrátil jen ústně a písemné oznámení podal až v případě útoku tyčí. Tedy ochranu u policie prakticky nehledal. Z výpovědí dále plyne, že sám žalobce upřednostnil řešení prostřednictvím místní rady starších před ochranou státními orgány, tj. policií. Jak uvedl sám žalobce, řešením samotného sporu se nakonec musí zabývat soud a soudní řízení v době rozhodování žalovaného o žádosti žalobce probíhalo. Je tudíž zřejmé, že orgány státu poskytují ochranu jak samotnému vlastnickému právu k pozemku, který je základem sporu, tak že byly schopné a ochotné poskytnout ochranu i žalobci před fyzickým napadáním jeho strýce. Na to, že žalobci byla v případě stížností poskytnuta ochrana, poukázal žalovaný v napadeném rozhodnutí. Z azylového příběhu přitom není vůbec patrné, že by místní orgány nebyly ochotny poskytnout mu pomoc, a už vůbec ne to, že by např. stály aktivně na straně agresora. K opuštění Indie přistoupil žalobce na radu kamarádů, z protokolu vyplývá pouze to, že si říkal, že nemá smysl chodit na policii znova poté, co už předtím ohlásil útok železnou tyčí a nic se nevyřešilo.
20. Ačkoliv se na první pohled může jevit situace tak, že žalobce o své vlastní vůli rezignoval na využití prostředků ochrany v rámci země původu, bez informací o Indii nemůže soud právní závěry žalovaného potvrdit. Jak vyplývá ze všech shora citovaných rozsudků, bez ohledu na to, že byly vydány v odlišné skutkové situaci, je úkolem žalovaného dostatečně zjistit skutkový stav. Správní spis musí poskytovat oporu pro závěr, že žalobce měl možnost domoci se ochrany v zemi původu. I když dostatečnou aktivitu státních orgánů naznačuje samotná výpověď žalobce, není možné věc ze strany soudu bez listinných důkazů prokazujících stav v zemi původu žalobce posoudit.
21. Za stav spisu nese odpovědnost žalovaný, v případě, že by měl soud důvod domnívat se, že Informace Australské vlády, Zpráva o zemi Ministerstva věcí a obchodu (DFAT) – Indie, ze dne 5. 2. 2024, byla součástí spisu a např. v důsledku toho, že spis není svázán, z něj vypadla (o čemž by mohla svědčit přerušená číselná řada, nebo uvedení této zprávy v přehledu správního spisu), vyžádal by si jeho doplnění. V procesní situaci, kdy se správní spis jeví úplný, nezbyvá soudu, než se domnívat, že citovaná informace nebyla a není součástí správního spisu.
22. Za této procesní situace nezbylo soudu nic jiného, než napadené rozhodnutí zrušit.

IV. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného dle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm ho váže závazný právní názor plynoucí z tohoto rozsudku (srov. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
24. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. V dané věci byl žalobce úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu však soud nezjistil

žádné náklady, které by mohl žalobci přiznat, neúspěšný žalovaný na náhradu nákladů řízení nemá právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, dne 29. srpna 2025

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce